

Quản lý hoạt động giáo dục kỹ năng sống cho học sinh tại các trường tiểu học

Trương Thị ThanhTuyền

*Trường Đại học Trà Vinh

Received: 18/5/2023; Accepted: 23/5/2023; Published: 26/5/2023

Abstract: Managing life skills education activities for students is a part of school management. Managing life skills education activities plays an important role in determining the quality and effectiveness of life skills education activities in primary schools. The article presents about the management of life skills education activities of students at primary schools

Keywords: Management, educational activities, life skills, students, primary school

1. Đặt vấn đề

Giáo dục kỹ năng sống (GDKNS) cho học sinh (HS) trong trường phổ thông là xu thế chung của nhiều nước trên thế giới. Trong bối cảnh thế giới không ngừng phát triển và biến động, thanh thiếu niên HS phải đối mặt với rất nhiều vấn đề như thiếu hụt các kỹ năng cần thiết cho bản thân,... Do đó, GDKNS cho HS đã trở thành vấn đề cấp thiết. Trường học là nơi cung cấp cho HS các kiến thức nền tảng để từ đó HS tiếp tục học ở các bậc học cao hơn; trong suốt hành trình đó, trường học còn là nơi giúp HS hình thành và phát triển nhân cách của HS. Mặt khác, khi xã hội phát triển ngày càng nhanh thì người lớn càng có ít thời gian để chăm sóc và giáo dục con cái, vì vậy tình trạng HS trở nên ham chơi, lơ là học tập và đặc biệt xuất hiện nhiều hành vi, lời nói không lễ phép, cách đối xử bạo lực với bạn bè, chơi các trò chơi nguy hiểm, thiếu sự tôn trọng thầy cô giáo... trở nên phổ biến. Đồng thời sự phát triển của Internet dẫn đến nhiều HS đam mê chơi game, trở nên thụ động, nhiều HS sống với thế giới ảo... Vì vậy GDKNS cho HSTH là một trong những nội dung quan trọng giúp HS rèn luyện kỹ năng ứng xử thân thiện trong mọi tình huống.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Đặc điểm tâm sinh lý của HSTH

Học sinh tiểu học (HSTH) ở lứa tuổi từ 6-11, sự phát triển của cơ thể, đặc biệt là sự biến đổi của hệ thần kinh và hoạt động thần kinh cấp cao sẽ gắn với sự phát triển tâm lý của HS. Trẻ ở độ tuổi này có tốc độ phát triển chưa cao và trọng lượng chậm lại so với tuổi mẫu giáo, hệ xương trong thời kỳ cốt hóa, hệ cơ phát triển mạnh nên trẻ thích chạy nhảy, dùng sức. HSTH có thể thành lập hệ thần kinh phức tạp nhưng chưa vững chắc, vỏ não chưa hoàn toàn điều khiển những phần dưới vỏ. Do đó, HS dễ nhớ chóng quên,

hiếu động và đôi khi chưa có khả năng tự kiềm chế mình. Trong quá trình học tập tại trường, hệ thống tín hiệu thứ hai dần được phát triển và giữ vai trò quan trọng đối với hoạt động nhận thức và điều chỉnh hành vi. Đây là cơ sở sinh lý của sự phát triển tư duy trừu tượng và hành động ý chí của HSTH.

Các đặc điểm HSTH hoạt động nhận thức cũng cần được lưu ý trong quá trình giáo dục. Tri giác của trẻ mang tính đại thể, trực quan, nhiều cảm xúc, ít đi sâu vào chi tiết và không có tính chủ định. Chú ý không chủ định chiếm ưu thế so với chú ý có chủ định, trẻ bị thu hút bởi những kích thích có cường độ mạnh. Sự tập trung và tính bền vững của chú ý đang phát triển nhưng chưa bền vững, khối lượng chú ý chỉ hạn chế ở hai, ba đối tượng trong cùng thời gian. Trí nhớ của HSTH mang tính trực quan, hình tượng, HS ghi nhớ sự vật, hiện tượng cụ thể tốt hơn định nghĩa, khái niệm. Tư duy của trẻ trong độ tuổi này cũng mang tính trực quan cụ thể và mang tính cảm xúc nên giáo viên cần dạy cho các em cách suy luận có căn cứ khách quan, phán đoán có dẫn chứng, kết luận đúng đắn, suy nghĩ có mục đích. Bên cạnh đó, HSTH có trí tưởng tượng phong phú nhưng tản mạn, ít có tổ chức và xa rời thực tế, vì vậy, GV cần phát triển óc tưởng tượng sáng tạo cho HS. Ngôn ngữ của HS phát triển cả về số lượng và chất lượng, đồng thời, sự hình thành ngôn ngữ viết sẽ có ảnh hưởng căn bản đến sự phát triển các quá trình tâm lý của HSTH. Do đó, GV cần tận dụng niềm tin để giáo dục HS và làm tấm gương sáng cho trẻ noi theo.

2.2. Mục tiêu của quản lý hoạt động (QLHD) GDKNS tại các trường tiểu học đáp ứng yêu cầu đổi mới giáo dục

Quản lý hoạt động GDKNS tại các trường tiểu học được hiểu là quá trình tác động có kế hoạch, có tổ chức của lãnh đạo nhà trường đối với HĐGD các

kỹ năng cốt lõi, cần thiết HSTH tâm lý xã hội và giao tiếp cá nhân cho HSTH nhằm hình thành và phát triển các kỹ năng cần thiết đảm bảo cho HS thành công trong học tập, công việc và cuộc sống theo mục tiêu đã xác định của nhà trường.

Mục tiêu của QLHĐ GDKNS cho HSTH bao gồm:

- Tạo ra sự thống nhất về ý chí và hành động của toàn thể CBQL, GV và nhân viên nhà trường trong hoạt động GDKNS cho HS.

- Xác định chính xác mục tiêu và định hướng cho sự phát triển của hoạt động GDKNS tại trường tiểu học.

- Phát huy tối đa các mọi nỗ lực của GV, nhân viên tham gia vào hoạt động GDKNS cho HS nhằm đạt được hiệu quả giáo dục cao nhất.

- Tạo sự phối hợp nhịp nhàng giữa các thành viên trong việc tổ chức triển khai hoạt động GDKNS cho HS.

- Huy động các nguồn lực trong và ngoài nhà trường hỗ trợ cho hoạt động GDKNS cho HS.

2.3 Nội dung QLHĐ GDKNS tại các trường tiểu học

2.2.1 Lập kế hoạch (LKH) hoạt động GDKNS tại các trường tiểu học

Lập kế hoạch là khâu đầu tiên cũng là khâu quan trọng của quá trình QLHĐ GDKNS ở các trường tiểu học. Lãnh đạo nhà trường cần tiến hành đánh giá đặc điểm, tình hình kinh tế-xã hội của địa phương, thực trạng và xu hướng GDKNS tại các trường trên đại bàn cũng như đánh giá điều kiện thực tế của nhà trường, năng lực ĐNGV và đặc điểm của HS để có cơ sở cho LKH hoạt động. Lãnh đạo nhà trường nghiên cứu các tài liệu, văn bản pháp quy, các hướng dẫn, chỉ đạo của các cấp QLGD để nắm vững mục tiêu, yêu cầu, nội dung, phương thức và quy trình tổ chức hoạt động GDKNS cho HSTH.

Các trường TH, xác định các nguồn lực phục vụ cho hoạt động GDKNS cũng như nội dung chỉ đạo, hướng dẫn của Bộ, Sở và Phòng GD&ĐT, lãnh đạo nhà trường tiến hành xây dựng kế hoạch GDKNS phù hợp với kế hoạch hoạt động chung của nhà trường. Kế hoạch hoạt động phải thể hiện rõ định hướng, mục tiêu, nội dung, quy trình, phương pháp, hình thức GDKNS cho HS cũng như ngân sách, nguồn lực, thời gian, nhân sự,...

Định hướng và mục tiêu của hoạt động GDKNS phải phù hợp với định hướng và mục tiêu phát triển chung của nhà trường. Nội dung GDKNS phải căn cứ vào hướng dẫn của Bộ GD&ĐT về GDKNS cho HSTH, đồng thời phải phù hợp với đặc điểm và

nhu cầu của học sinh và của địa phương. Quy trình, phương pháp và hình thức GDKNS cũng được xác định dựa trên hướng dẫn của Bộ GD&ĐT và tình hình thực tế của nhà trường.

Ngoài ra, lãnh đạo nhà trường cần có dự toán kinh phí để xác định nguồn ngân sách phân bổ cho hoạt động GDKNS cũng như có kế hoạch chi tiêu cụ thể cho hoạt động này. CSVC, TBDH và các điều kiện khác phục vụ cho hoạt động GDKNS cũng phải được chuẩn bị cụ thể. Thời gian tổ chức các HĐGD cũng phải được xác định rõ ràng, phù hợp với kế hoạch hoạt động chung của trường và thời khóa biểu học tập của HS.

Lãnh đạo nhà trường căn cứ vào điều kiện thực tế, lịch công tác năm học và năng lực của các thành viên trong nhà trường để có sự phân công nhân sự phù hợp cho hoạt động GDKNS cho HS.

Kế hoạch hoạt động sau khi hoàn thành cần thông qua hội đồng sư phạm để xin ý kiến của GV, NV,... Kế hoạch hoàn thiện sau khi được điều chỉnh, bổ sung theo ý kiến đóng góp sẽ được phổ biến rộng rãi đến toàn bộ thành viên trong nhà trường để mọi người có sự chuẩn bị tốt nhất cho việc tham gia GDKNS cho HS tại nhà trường.

2.2.2 Tổ chức thực hiện hoạt động GDKNS cho HS tại các trường tiểu học

Tổ chức là khâu quan trọng tiếp theo trong quá trình quản lý. Công tác tổ chức bao gồm chuẩn bị và phân phối các nguồn lực cả về vật chất và nhân sự một cách khoa học và hợp lý để đạt được mục tiêu ban đầu đã đề ra trong kế hoạch hoạt động. Công tác tổ chức hoạt động GDKNS cho HS gồm nhiều nội dung như:

Thành lập Ban chỉ đạo hoạt động GDKNS cho HS để phụ trách điều hành các hoạt động GDKNS và chịu trách nhiệm vụ chất lượng và hiệu quả của hoạt động này. Thành phần BCD bao gồm Hiệu trưởng, Phó hiệu trưởng, các tổ trưởng và nhóm trưởng. Ngoài ra, một số lực lượng giáo dục khác có thể được mời tham gia nếu cần thiết để tăng cường hiệu quả quản lý hoạt động này.

Xây dựng cơ chế, phân cấp quản lý cũng cần được thực hiện một cách cụ thể để nâng cao trách nhiệm và hiệu quả quản lý của từng thành viên trong ban chỉ đạo. BCD có biện pháp thúc đẩy sự phối hợp giữa các thành viên, các bộ phận, đơn vị trong nhà trường khi triển khai thực hiện các hoạt động GDKNS để hoạt động có sự đồng bộ, nhịp nhàng, cũng như các đơn vị có sự hỗ trợ, bổ sung giúp hoạt động được tiến hành thuận lợi và hiệu quả.

Khâu chuẩn bị nhân sự cho hoạt động GDKNS

cần được thực hiện đầy đủ. Ban chỉ đạo nghiên cứu, căn cứ vào trình độ, phẩm chất, năng lực sư phạm của GV, nhân viên để có sự phân công phù hợp vào từng vị trí công tác. Bên cạnh đó, phải tổ chức tập huấn, bồi dưỡng để nâng cao năng lực GDKNS cho các GV tham gia vào hoạt động này.

Tổ chức triển khai, hướng dẫn cho các thành viên thực hiện kế hoạch GDKNS cho HS theo các nội dung, quy trình, phương pháp và hình thức GDKNS đã được xác định.

Tổ chức các hoạt động thi đua, văn nghệ liên quan đến chủ đề để GV tham gia nhằm khuyến khích, nâng cao tinh thần, tạo động lực cho GV học tập, nâng cao năng lực GDKNS cho HS.

Tạo điều kiện thuận lợi về kinh phí, CSVV, trang thiết bị và tài liệu dạy học,... để các thành viên thực hiện tốt nhiệm vụ GDKNS cho học sinh.

2.2.3 Chỉ đạo thực hiện hoạt động GDKNS cho HS tại các trường tiểu học

Công tác chỉ đạo nhằm phát huy tối đa tiềm năng của các nguồn lực vật chất và con người tham gia vào hoạt động GDKNS cho HS tại nhà trường.

Lãnh đạo nhà trường ra quyết định liên quan đến việc thực hiện kế hoạch hoạt động GDKNS bao gồm quyết định thành lập BCĐ hoạt động, quyết định phân công nhân sự tham gia vào hoạt động giáo dục kỹ năng sống, quyết định khen thưởng, quyết định cử nhân sự tham gia học tập, bồi dưỡng nâng cao năng lực giáo dục KNS,...

Căn cứ kế hoạch hoạt động và phân công công việc, lãnh đạo nhà trường hướng dẫn, chỉ đạo các thành viên, đơn vị trong trường và các bộ phận có liên quan thực hiện kế hoạch hoạt động GDKNS cho HS theo đúng quy trình, nội dung, phương pháp, hình thức đã xác định.

Thường xuyên khuyến khích, động viên, đôn đốc các thành viên nỗ lực thực hiện tốt nhiệm vụ của mình và tích cực phối hợp với các thành viên, đơn vị khác trong nhà trường để thực hiện tốt các nhiệm vụ GDKNS cho HS. Tạo mọi điều kiện tốt nhất để hỗ trợ cho GV, nhân viên nhà trường thực hiện tốt nhiệm vụ GDKNS cho HS.

Khuyến khích sự tham gia của các tổ chức, cá nhân bên ngoài nhà trường và sự tham gia của cha mẹ HS vào hoạt động GDKNS để phát huy tối đa tiềm lực phục vụ cho hoạt động này.

2.2.4 Kiểm tra, đánh giá việc thực hiện hoạt động GDKNS cho HS tại các trường tiểu học

Kiểm tra đánh giá là khâu quan trọng cuối của quá trình quản lý, giúp lãnh đạo nhà trường xác định

được kết quả thực hiện kế hoạch hoạt động GDKNS cho HS, tìm ra điểm mạnh và điểm yếu trong suốt quá trình thực hiện kế hoạch hoạt động để có những điều chỉnh, cải thiện kịp thời nhằm nâng cao hiệu quả của hoạt động này.

Căn cứ vào kế hoạch hoạt động, mục tiêu và nội dung GDKNS, lãnh đạo nhà trường xác định mục tiêu, nội dung, quy trình, phương pháp, hình thức và thời gian tiến hành KTĐG việc thực hiện kế hoạch hoạt động GDKNS cho HS. Trong đó, xác định cụ thể các tiêu chí đánh giá để đảm bảo tính chính xác, khách quan khi tiến hành đánh giá.

Phổ biến các tiêu chí đánh giá đến các thành viên tham gia vào hoạt động GDKNS cho HS. Hướng dẫn, giải thích để các thành viên hiểu rõ các tiêu chí đánh giá đồng thời tiếp thu, điều chỉnh một số nội dung theo ý kiến của các thành viên nếu cần thiết.

Tiến hành kiểm tra định kỳ và kiểm tra thường xuyên hoạt động GDKNS tại nhà trường theo các tiêu chí đánh giá đã xây dựng và phổ biến dưới các phương pháp, hình thức khoa học và phù hợp.

Phân tích, đánh giá kết quả kiểm tra và công bố kết quả công khai, minh bạch đến toàn thể nhà trường và các bên liên quan.

3. Kết luận

Bài viết trình bày một số vấn đề lý luận QLHD GDKNS cho HS tại các trường tiểu học. Tác giả làm rõ một số vấn đề như Đặc điểm tâm sinh lý của HSTH, vai trò của quản lý HĐGD KNS cho HSTH. Đặc biệt tác giả đã phân tích các nội dung quản lý HĐ GDKNS cho HS ở các trường tiểu học như Lập kế hoạch GDKNS cho HSTH, tổ chức thực hiện kế hoạch hoạt động GDKNS cho HSTH, chỉ đạo thực hiện hoạt động GDKNS cho HSTH và kiểm tra đánh giá thực hiện hoạt động GDKNS cho HSTH. Đây là những nội dung cơ bản giúp CBQL, GV và các lực lượng giáo dục trong và ngoài trường tiểu học thực hiện tốt hoạt động quản lý GD KNS cho HSTH đáp ứng chương trình GDPT cấp tiểu học trong bối cảnh hiện nay.

Tài liệu tham khảo

1. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2018), *Thông tư 32/2018/TT-BGDĐT ban hành Chương trình giáo dục phổ thông mới*. Hà Nội
2. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2020), *Công văn 463/BGDĐT-GDĐT của vHSTH việc hướng dẫn triển khai thực hiện giáo dục kỹ năng sống tại các cơ sở giáo dục mầm non, GDPT và GDĐT*. Hà Nội
3. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2021), *Công văn số 4026/BGDĐT-GDĐTSSV vHSTH việc tăng cường GDKNS cho học sinh*. Hà Nội